

umjetnina, 1960. god. Muzej grada Zadra, a godine 1962. Muzej narodne revolucije. Iste godine svi osnovani muzeji (osim Arheološkog) spajaju se u jedan muzej pod nazivom NARODNI MUZEJ.

Danas Muzej ima 18.304 predmeta: Etnografski odjel 3.238, Kulturno-historijski odjel 2.321, Prirodoslovni odjel 10.920, Galerija umjetnina 695 i Odjel revolucije 1.750.

Etnografski odjel ima osam zbirki: narodne nošnje, tekstil, nakit i oružje, narodno gospodarstvo, kućni inventar, keramika, narodni obrt i rukotvorstvo, glazbeni instrumenti, običaji i vjerovanja.

Od grada Kulturno-historijskog odjela valja istaknuti: zbirku renesansne keramike (majolika), najbogatiju takvu zbirku u Jugoslaviji; 820 staklenih negativa iz razdoblja 1890—1916. i nekoliko vrijednih kamenih spomenika romaničkog i renesansnog stila.

Odjel revolucije sadrži oružje, fotografije, nacрте, dokumente i likovne radove. Među rijetkosti spada partizanska gajeta (prvi ili jedan od prvih partizanskih brodova na Jadranu na motorni pogon).

Od grada Prirodoslovnog odjela izdvajamo rijedak primjerak ribe zvane »nevjesta« (ulovljene u Novigradskom moru) i bogati herbarij. U fundusu Galerije umjetnina nalaze se djela naše umjetnosti od 19. st. do danas. Npr. djela zadarskog slikara Franje Salghetti Driolija (1811—1877), M. Kraljevića, E. Vidovića, V. Becića, J. Miše, I. Joba, Z. Šulentića, I. Meštrovića, O. Glihe, A. Kinerta, I. Dulčića, M. Skračića, E. Murtića, R. Goldonija, Z. Priče, I. Zelića i dr.

Izloženi su bili razni dokumenti, karte, fotografije muzejskih predmeta, nalazišta, pojedinih stručnjaka, crteži (npr. ormari za muzejsku građu), oglasi, plakati, katalozi izložbi, priznanja, publikacije, povremena izdanja muzeja, podaci o kulturno-obrazovnoj djelatnosti i sl.

Narodni muzej je ostvario dobru suradnju s Zavičajnim muzejem u Biogradu, te takvim muzejima u osnivanju u Obrovcu i Benkovcu, a nedavno su otvorene područne zbirke u Malom i Velom lžu. Ima svoje glasilo »Vrulje«. Do sada je izišlo nekoliko tematskih brojeva.

Izložbu, o kojoj pišemo, postavili su: Valentin Uranija, Sofija Petricioli, Antun Travirka i Jasenka Lulić.

U vremenu poslije rata na unapređenju i razvoju zadarske muzejske djelatnosti učinjeno je dosta, zapravo

mnogo više nego u predhodnih 113 godina. Međutim ima još nerješениh problema, od sredstava za istraživanje, zaštitu, redovitiju izdavačku djelatnost i druge zadatke pa do osiguranja dodatnog prostora za normalan razvitak ovih uglednih kulturnih ustanova. Na tome će se još više angažirati i radnici Arheološkog i Narodnog muzeja kao i naša društveno politička zajednica.

Ovi su muzeji prošli težak put djelujući u najužoj svezi s političkim, kulturnim i društvenim prilikama kroz koje je prolazila naša zemlja a osobito grad Zadar.

ABSTRACT

Exhibitions on the occasion of the 150th anniversary of museums in Zadar

R. Jurić

The Archaeological and National Museum of Zadar celebrated the 150th anniversary of their activities by presenting two large exhibitions — 150 years of the Archaeological Museum in Zadar (1832—1982) and National museum in Zadar 1832—1982. Above is a concise survey of the history of the two museums and their present activities.

Detalj iz postava Muzejske zbirke Nezakcij

Novootvoreni arheološki park Nezakcij

Branka Šulc

Muzejski dokumentacioni centar, Zagreb

Pod pokroviteljstvom Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti a povodom 85. obljetnice otkrića i arheološkog istraživanja Nezakcija, Arheološki muzej Istre i Povijesno društvo Istre organizirali su međunarodni skup s temom »Antički Nezakcij u kulturi i povijesti Istre«, koji je održan u Puli od 4. do 7. svibnja 1983. godine. Održavanjem ovoga Skupa valjalo bi potaknuti sistematizaciju istraživačkih rezultata u arheologiji i povijesti Istre, znanstvenu valorizaciju i prezentaciju dostupne građe i podataka, te izradu sinteze o antičkom Nezakciju u kulturi i povijesti, a napose dinamičniju i suvremeniju prezentaciju kulturnog nasljeđa Istre. Nezakcij u kulturi i povijesti Istre od prapovijesti do srednjeg vijeka te najstarija povijest i kultura Istre — konceptijski su bile dvije osnovne tematske cjeline Skupa.

U okviru Skupa svečano je otvorena i nova Muzejska zbirka na revitaliziranom prostoru arheološkog lokaliteta Nezakcij koji je istovremeno otvoren za javnost kao arheološki park. Arheološki lokaliteti, univerzalni **phénomène muséal**, još su uvijek u nas rijetko otvoreni široj javnosti, te i stoga realizacija ove zamisli predstavlja i znatniji pomak u muzeološkoj prezentaciji kulturno-povijesnih objekata. Tim više što zaštita **in situ** arheolo-

ških cjelina sve više postaje važan pravac u suvremenoj muzeologiji. Paralelnim otvaranjem manje muzejske zbirke, zamišljene kao nukleus većeg muzeja u Nezakciji na samom lokalitetu, daje informativni presjek kroz povijest prehistorijskog, rimskog i kasnoantičkog Nezakcija. Zbirka je postavljena u zgradi iz 1904. godine, skladno preuređenoj za sadašnju namjenu.

Prva zbirka s građom iz Nezakcija bila je smještena u Župnom dvoru Valture, a ubrzo je radi količine materijala utemeljen i Gradski muzej u Puli (1902. godine), tzv. Nezakcijski muzej. Daljnjim arheološkim istraživanjima Nezakcija i šireg istarskog područja potaknuto je 1925. godine formiranje regionalnog muzeja Istre.

Sačuvan muzejski fond omogućava utemeljenje Arheološkog muzeja Istre 1948. godine a u obnovljenoj stalnoj postavi iz 1973. godine izloženi su i najvredniji arheološki spomenici Nezakcija.

Revizionim istraživanjima i zaštitnim radovima na tom lokalitetu od 1962. do 1982. godine sistematski je konzerviran dio kompleksa (antički bedemi, temelji rimskih hramova na forumu, dio rimskih taberni, ranokršćanska dvojna bazilika).

Arheološki park Nezackij spomeničkim pristupom prezentacije **in situ** zajedno s muzejskim pristupom **in fondo** u muzejskoj zbirci na lokalitetu doseže moguće predznake suvremenog muzeološkog pristupa ekspozicije kul-

turnog nasljeđa. Koncept zaštite **in situ** je u izravnoj povezanosti s osnovnim smjernicama eko-muzeja i multidisciplinarnih muzeja, kojima je cilj očuvanje kulturnog identiteta.

Na primjeru Nezackija očigledno je, početno, upotpunjavanje muzejskog sa spomeničkim nivoom, i otvorene su nove mogućnosti za realizaciju više dokumentacijske i komunikacijske razine građe, pa i samog nalazišta.

Stručna muzejska baza — osigurana bogatom građom i u Arheološkom muzeju Istre, i zbirkom u Nezackiju, saopćava ono što se ne može izravno saopćiti putem konzerviranog i dijelom restauriranog arheološkog kompleksa. Arheološki skanzen, koji ovdje čuva izvorne oblike, dijelom ih i rekonstruira, ipak na nekim mjestima nužno prelazi i na razinu muzejske prezentacije.

Mala bazična ekspozicija u Muzejskoj zbirci — mapama, crtežima, predmetima eksplicira spomeničko i kulturno značenje lokaliteta, i za očekivati je da prema programu Arheološkog muzeja Istre (u okviru kojeg sada djeluje i koji je nosilac inicijative i provedbe otvorenja arheološkog parka) ubrzo preraste u cjeloviti nezackijski muzej.

Neformalnim i senzibilnim pristupom ostacima prošlosti, dobro integriranim u okolinu, konzervacijom koja omogućava i reverzibilni postupak, dobro je polazište za razumijevanje kulturnog nasljeđa Istre, ujedno i važnog cilja i svrhe svake muzejske aktivnosti.

ABSTRACT

Recently opened Archaeological park Nezackij

B. Šulc

In the course of the international assembly on the subject »Ancient Nezackij in the culture and history of Istria«, held in 1983 in Pula and organized by the Archeological Museum of Istria and the Historic Society of Istria, the Archaeological Park site Nezackij, with a museum collection as the future nucleus of a larger museum, was inaugurated.

The Archaeological park Nezackij, in which revisal research and conservation work was conducted during the period 1962—1982, has been partly conserved (Ancient and Early Christian architectural complexes) and reconstructed. Through the presentation of monuments in situ, and the museum's approach in fondo, it represents a modern museum approach to the exhibiting of a cultural heritage.

U povodu izložbe »Uniforme v zgodovini II« Pokrajinskog muzeja u Mariboru

Sergej Vrišer

Pokrajinski muzej, Maribor

Već smo nekoliko puta izvještavali o zbirci nošnji i uniformi u Pokrajinskom muzeju Maribora, ali je ponovo treba spomenuti jer se je zbirka u posljednje tri godine toliko uvećala da, bez sumnje, predstavlja najveću zbirku takve vrste u našim muzejima.

U zbirci se danas čuva više od 250 uniformi (domaćih i stranih), te veliki broj šljemova i kapa; k tome zbirka vojničkih znački, odlikovanja i dr.

Zbirka je s vremenom stekla brojne prijatelje. Stručnim savjetima pomažemo brojnim filmskim i kazališnim radnicima iz cijele zemlje. Upravo pripremamo knjigu o uniformama na jugoslavenskom području, koja će biti tiskana u nakladi »Partizanske knjige« u Ljubljani. Povodom 80-godišnjice muzeja, obilježene tokom 1983. godine, postavljena je izložba novih akvizicija zbirke uniformi, koju je posjetilo više od tisuću posjetilaca. Bilo je izloženo 150 uniformi i dosta vojničke opreme. Tom je prigodom tiskan ilustrirani katalog.

Vjerojatno nije beznačajno ako kažemo da su mariborski muzealci sve uniforme sami restaurirali, kao i da su izradili lutke i nacrtali skice za izložbene panele i katalog.

Otvaranje arheološkog parka i muzejske zbirke na Nezackiju, 4. 5. 1984. godine

